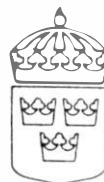


Motion till riksdagen

1988/89:Fi310

av Gunnar Björk m.fl.

Den kommunala skatteutjämningen



Mot.
1988/89
Fi310-314

Inledning

Riksdagen beslöt under våren 1988 om nya regler för den kommunala skatteutjämningen gällande fr o m 1989. Centerpartiet reserverade sig mot beslutet till förmån för ett eget förslag med framförallt höjda grundgarantier för ett antal kommuner med låg egen skattekraft.

Centerpartiet krävde vidare att den kommunala skatteutjämningen blir föremål för en skyndsam utredning och att förslag framläggs om en ny utjämningsreform, som skulle ingå i en kommande samlad skattereform.

Tidigare reformer inom skatteutjämningen

Mer genomgripande reformer inom skatteutjämningen har genomförts 1966 och 1979.

Centerpartiet har mycket aktivt verkat för förbättringar av skatteutjämningen såväl i olika utredningar som i reformernas genomförande. Den senaste och mest genomgripande reformen genomfördes mellan åren 1979 och 1982 med centerpartiet i regeringsställning. Ingen statlig satsning har så effektivt och så obyråkratiskt som skatteutjämningen medverkat till att skapa arbetstillfällen i ekonomiskt resurssvaga regioner och kommuner.

Skillnaden i genomsnittlig skattekraft mellan kommunerna inom respektive utanför utjämningsystemet minskade från 20,5% till ca 10,5% mellan åren 1979-1983, då den senaste reformen var helt genomförd. Skillnaden i genomsnittlig skattekraft för landstingskommunerna minskade från ca 28% till ca 13,5% under samma tidsperiod.

Uppskattningsvis har omfördelningen av pengar via skatteutjämningen givit ca 100 000 arbetstillfällen – företrädesvis i kommuner med svag arbetsmarknad och svagt utvecklat näringsliv.

Vi beklagar att den socialdemokratiska regeringen inte förmått fullfölja den positiva utveckling inom skatteutjämningsområde som grundlades 1979-1982.

Under 1980-talet har riksdagsmajoriteten efter förslag från den socialdemokratiska regeringen istället försämrat utjämningen. Senast skedde detta vid föregående riksmöte. Centerpartiet har konsekvent motsatt sig dessa försämringar, som inte bara lett till en försämrad utjämningsområde utan också till en real minskning av bidragsbeloppet.

Centerpartiets mål för reformer rörande den kommunala skatteutjämningen

Mot. 1988/89
Fi310

- Ge kommunerna möjlighet att hålla samma utdebitering vid likartad servicenivå och effektivitet i verksamheten.
- Större rättvisa mellan invånare i olika kommuner.
- Endast service och administrativ skicklighet skall avgöra kommunernas skattesats.
- Förstärkning av den kommunala självstyrelsen genom att sambandet mellan servicenivå och skattesats framträder tydligare.
- Den statliga detaljregleringen skall minskas.
- Administrationen i såväl stat som kommun skall förenklas.
- Bättre effektivitet genom lokalt förankrade och anpassade beslut och därmed bättre service till lägre kostnad.

Centerpartiets medel för att uppnå dessa mål

- Samtliga kommuner bör ingå i och omfattas av skatteutjämnings-systemet.
- Merparten av de specialdestinerade bidragen bör överföras till skatteutjämningsystemet.
- Systemet skall enbart bygga på faktorer som kommunerna inte kan påverka, såsom skattekraft, åldersstruktur och geografiska förhållanden.

Vi föreslår att den kommunala skatteutjämningen utreds med inriktning mot ovanstående mål och medel. Reformförslag bör framläggas så att de kan beaktas vid och ingå i den kommande skattereformen.

Satsning på äldreomsorg inom den kommunala skatteutjämningen

I vår motion om äldreomsorg utvecklar vi bl a vår syn på landstingens och primärkommunernas ansvar för sjukvård respektive äldreomsorg. Där konstateras bl a att ett radikalt ändrat huvudmannaskap inte löser gränsdragningsproblemen mellan dessa ansvarsområden. Landstingens ansvar för sjukvården innebär en betydande skatteutjämnande effekt mellan länets primärkommuner. Landstingens huvudmannaskap för sjukvården bör alltså i allt väsentligt bibehållas.

Ansvaret för gruppböendet, speciellt för senildementa, bör emellertid åvila primärkommunerna. Ett effektivt sätt att ge kommunerna ekonomiska möjligheter och därtill åstadkomma ökad rättvisa mellan kommunerna är att äldrefaktorn ges ökad tyngd i kommunala skatteutjämningen.

Detta bör beaktas redan vid utformningen av regler för 1990.

Centerpartiets förslag till kommunalt skatteutjämningsystem för 1990

Mot. 1988/89
Fi310

I avvaktan på en mera genomgripande skatteutjämningsreform föreslår vi följande regler att gälla fr o m 1990:

- En lägsta grundgaranti på 102% återinförs för såväl primär- som landstingskommuner.
- I övrigt föreslås grundgarantier enligt bilaga I.
- Bidragsberäkningen grundas på den egna skattesatsen med ett tak på 16 kr/skr för primärkommuner, 13.5 kr/skr för landstingskommuner och 29.50 kr/skr för gemensamma primär- och landstingskommuner.
- I enlighet med vad ovan sagts bör regeringen utforma förslag till en uppräknig av åldersfaktorn i skatteutjämningsystemet motsvarande en förstärkning med ca 500 milj kr.

Finansiering

Enligt våra beräkningar ger de av oss föreslagna förbättringarna en förstärkning av skatteutjämningsystemet med ca 1 700 milj kr. Beträffande finansieringen hänvisas till vårt samlade budgetalternativ i vår ekonomiska motion.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag om ett provisoriskt skatteutjämningsystem för 1990 i enlighet med vad i motionen anförts,
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära beredning och förslag till en effektiv kommunal skatteutjämnig ingående i en samlad skattereform i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 25 januari 1989

Gunnar Björk (c)

Görel Thurdin (c)

Gunilla André (c)

Martin Olsson (c)

Ivar Franzén (c)

Rolf Kenneryd (c)

Håkan Hansson (c)

Börje Hörnlund (c)

Vi förslår följande skattekraft i procent av medelskattekraften som grundgaranti. Som jämförelse visas nu gällande grundgaranti.

Mot. 1988/89
Fi310
Bilaga

Landstingskommuner	Nu gällande grundgaranti	Grundgaranti enl. c-motion
Norrbottnens läns landstingskommun	141	141
Västerbottnens läns landstingskommun	129	129
Jämtlands läns landstingskommun	125	125
Västernorrlands läns landstingskommun	115	115
Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs läns landstingskommuner	107	107
Blekinge läns landstingskommun	105	105
Kalmar, Örebro och Västmanlands läns landstingskommuner	103	103
Övriga landstingskommuner	100	102

Kommuner

Län	Kommuner	Nu gällande grundgaranti	Grundgaranti enl. c-motion
Stockholms	Samtliga	100	102
Uppsala	Enköping, Håbo, Uppsala	100	102
	Tierp, Östhammar	107	107
	Alvkarleby	109	109
Södermanland	Samtliga	100	102
Östergötland	Finspång, Linköping, Mjölby, Motala, Vadstena, Norrköping, Odes- hög	100	102
	Söderköping	100	103
	Boxholm, Åtvidaberg	103	103
	Ydre	103	104
	Kinda	105	106
	Valdemarsvik	111	111
Jönköping	Jönköping	100	102
	Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Näs- sjö, Vetlanda, Vaggeryd, Sävsjö	100	103
	Aneby, Eksjö, Tranås	103	104
Kronoberg	Alvesta, Ljunghy, Markaryd, Växjö, Älmhult	100	102
	Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge	105	106
Kalmar	Kalmar, Oskarshamn	100	102
	Borgholm, Nybro, Mörbylånga, Mönsterås	100	103
	Emmaboda, Västervik	103	103
	Hultsfred, Torsås, Vimmerby	103	104
	Högsby	105	105
Gotland	Gotland	117	117
Blekinge	Samtliga	105	105
Kristianstad	Samtliga	100	102
Malmöhus	Samtliga	100	102
Halland	Samtliga utom Hylte	100	102
	Hylte	100	103
Göteborgs och Bohus län	Göteborg, Härryda, Kungälv, Möndal, Partille	100	102
	Munkedal, Sotenäs, Strömstad, Tanum	102	103
	Stenungsund	103	103
	Orust, Tjörn	103	104
	Lysekil, Uddevalla	105	105
	Öckerö	111	111

Älvsborg	Ale, Alingsås, Borås, Herrljunga, Lerum, Trollhattan, Ulricehamn, Vårgårda, Vänersborg	100	102	
	Mark, Mellerud, Svenljunga			
	Tranemo	100	103	
	Lilla Edet	103	103	
	Färgelanda	103	104	
	Åmål	105	105	
	Bengtstors, Dals-Ed	109	109	
	Skaraborg	Samtliga utom Gullspång och Karlsborg	100	102
		Gullspång	107	107
		Karlsborg	103	103
Värmland	Karlstad	105	105	
	Hammaro	107	107	
	Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Årjäng	109	109	
Örebro	Torsby	115	115	
	Hallsberg, Kumla	102	102	
	Örebro	103	103	
	Askersund, Laxå	105	104	
	Degerfors, Karlskoga	107	107	
	Hällefors, Lindesberg, Nora	109	109	
Västmanland	Ljusnarsberg	111	111	
	Västerås	100	102	
	Arboga, Kungsör, Köping, Heby, Sala	102	103	
	Hallstahammar, Surahammar	105	105	
	Fagersta, Norberg	109	109	
	Skinnskatteberg	111	111	
	Kopparberg	Fafun	105	105
		Borlänge	107	107
		Avesta, Ludvika, Säter, Smedjebacken	109	109
		Gagnef, Hedemora, Leksand, Rättvik, Vansbro	111	111
Mora		113	113	
Orsa		115	115	
Malung		119	119	
Ålvdalen		139	139	
Gävleborg		Gävle	105	105
		Sandviken	107	107
	Hofors, Hudiksvall, Nordanstig, Ockelbo	111	111	
	Bollnäs, Ovanåker, Söderhamn	113	113	
	Ljusdal	119	119	
	Härnösand, Sundsvall, Timrå	115	115	
Västernorrland	Kramfors, Örnsköldsvik	117	117	
	Ånge	121	121	
	Sollefteå	127	127	
Jämtland	Ostersund	115	115	
	Berg, Bräcke	127	128	
	Kräkum, Ragunda	129	129	
	Härjedalen	133	133	
	Åre	135	135	
	Strömsund	137	137	
Västerbotten	Umeå	117	117	
	Skellefteå	119	119	
	Nordmaling, Robertsfors	119	120	
	Vindeln, Vännäs	127	127	
	Bjurholm	129	129	
	Nörsjö	133	133	
	Malå	135	135	
	Lycksele	137	137	
	Sorsele, Storuman, Vilhelmina	145	145	
	Dorotea, Åsele	149	149	

Mot. 1988/89

Fi310

Bilaga

Norrbotten	Luleå, Pitcå	127	127	Mot. 1988/89
	Haparanda, Kalix	131	131	Fi310
	Boden, Älvsbyn	135	135	Bilaga
	Arvidsjaur	139	140	
	Gällivare, Kiruna	143	143	
	Arjeplog, Jokkmokk, Över-			
	kalix, Övertorneå	145	145	
	Pajala	157	157	